

Forslag til: Inatsisartutlov om forbud mod forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran mv.

(Medlem af Naalakkersuisut for Boliger, Infrastruktur, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Boliger, Infrastruktur, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling)

3. behandling

Naalakkersuisut takker Erhvervs- og Råstofudvalget for den grundige behandling af lovforslaget.

Naalakkersuisut vil ligeledes sige tak til Erhvervs- og Råstofudvalget for den af udvalget afgivne betænkning.

I betænkningen fremsætter et flertal i udvalget, bestående af Siumut og Atassut, to ændringsforslag. Et mindretal, bestående af Inuit Ataqatigiit, indstiller begge ændringsforslag til forkastelse, og det oprindelige forslag til vedtagelse.

Det første af ændringsforslagene vedrører forslagens § 5, således at Naalakkersuisut bemyndiges til at sætte inatsisartutloven i kraft, dog tidligst 4 uger efter afholdelse af en vejledende folkeafstemning. Det andet af ændringsforslagene vedrører et forslag om at lade § 2, om Naalakkersuisuts hjemmel til at indføre forbud mod forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af andre radioaktive grundstoffer end uran, udgå af forslaget.

Hvad angår ændringsforslaget om afholdelse af en vejledende folkeafstemning, har Naalakkersuisut en række betænkeligheder.

Et forslag om en vejledende folkeafstemning vil normalt ske ved, at der fremsættes et særskilt lovforslag alene om folkeafstemningen, inden der er fremsat lovforslag om emnet for folkeafstemningen.

Ved at fremsætte forslaget om folkeafstemning som et ændringsforslag til loven på dette sene tidspunkt (3. behandling), underlægges forslaget om folkeafstemning ikke de sædvanlige 3 behandlinger i Inatsisartut. Man får på den måde ikke den sædvanlige parlamentariske behandling af forslaget.

Såfremt ændringsforslaget vedtages, vil den foreslåede lov også vedtages, men kan blot ikke sættes i kraft, før en folkeafstemning er afholdt. Det fremsatte ændringsforslag fastsætter ikke en dato for afholdelse af folkeafstemningen. Det vil sige at det dels står Naalakkersuisut frit for, hvornår man vil afholde en folkeafstemning, og da folkeafstemningen er vejledende, er Naalakkersuisut ikke bundet af udfaldet. Det står således Naalakkersuisut frit for både hvornår en folkeafstemning afholdes og om man vil følge resultatet.

Dette vil skabe stor uvished for både myndigheder og erhvervene, om hvornår man kan og skal indrette sig efter det foreslåede forbud.

Naalakkersuisut indstiller på den baggrund ændringsforslaget, vedrørende en vejledende folkeafstemning, som betingelse for lovens ikrafttrædelse (tillægsbetænkningens bilag A), til forkastelse.

Hvad angår ændringsforslaget om, at lade forslagens § 2 udgå indstiller Naalakkersuisut forslaget til forkastelse.

Naalakkersuisut anerkender, at et mindretal i Inatsisartut er bekymrede for konsekvensen af § 2, der giver mulighed for at omfatte andre radioaktive stoffer i loven. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, drejer § 2 sig altovervejende om muligheden for at omfatte thorium af lovforslaget. Naalakkersuisut har igangsat en afklaring af, hvorvidt thorium skal omfattes af loven. Denne forventes tilendebragt inden for et år.

Naalakkersuisut anerkender, at projekter, der indeholder thorium, og som ikke er modne til en egentlig udnyttetilladelse, vil forholde sig afventende indtil en afklaring foreligger. Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at dette forbehold vil være gældende uanset, om § 2 består i loven eller ej. Naalakkersuisut vurderer derfor, at det væsentligste er at tage stilling til, om thorium bør omfattes af forbuddet fremover. Naalakkersuisut vil derfor tilkendegive, at der snarest muligt fremsættes en vurdering af thoriums farlighed og fremtidige stilling i loven. Denne vurdering vil blive delt med offentligheden og branchen med en afklaring af om Naalakkersuisut vil inkludere thorium i loven eller ej.

Når Naalakkersuisut har valgt at indsætte en hjemmelsbestemmelse i lovforslaget, skyldes det, at man ønsker en mulighed for at udstede regler så hurtigt og smidigt som muligt, hvis man opnår viden om andre radioaktive grundstoffer, som gør det nødvendigt af f.eks. miljø- eller sikkerhedsmæssige årsager at udstede forbud mod disse. Ved at have mulighed for hurtigt og smidigt at forbyde forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af eventuelt skadelige radioaktive grundstoffer, undgår man at mineralselskaber kan nå at erhverve rettigheder til eksempelvis at udnytte disse grundstoffer, før en inatsisartutlov kan vedtages og sættes i kraft.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at bekendtgørelser ligesom lovforslag som udgangspunkt sendes i høring forud for vedtagelsen. Det fremgår også af forslagens høringsoversigt (bilag 1 til forslaget), at evt. fremtidige bekendtgørelser indeholdende regler vedrørende andre radioaktive grundstoffer vil blive sendt i høring, og at Naalakkersuisut vil arbejde for at inddrage både industrien og befolkningen ved udarbejdelsen af sådanne regler.

Derudover er det væsentligt at bemærke, at evt. bekendtgørelser alene vil have virkning for tilladelser, der meddeles efter bekendtgørelsernes vedtagelse.

Naalakkersuisut indstiller på den baggrund ændringsforslag, vedrørende ophævelse af forslaget § 2 (tillægsbetænkningens bilag B), til forkastelse.

Naalakkersuisut overlader med disse ord forslaget til 3. behandling.